

04 — JEDNA PIJANA NOĆ

Sedimo tako nas dvojica uz flašu vina i prisećamo se starih dana. Obojica smo dve trećine života prevalili, a kako je flaša praznija, priče su neobičnije. U neko vreme Sreten ustade da još vina iz podruma donese. Kad se vratio, sav je zamišljen i odsutan, a ruke mu drhte dok vino naliva.

— Ded' u zdravlje Milane! Evo, nešto se jednog davnog leta prisetih i da znaš, kako vreme prolazi, a godine mi sve težim bremenom pleća pritiskaju, taj događaj misli mi sve snažnije opseđa i novim nijansama svetlo onog dana ispunjava. — pogledah ga sa čuđenjem, neće valjda pesnik od njega ispasti, a on neuznemiren nastavi.

— Svet još beše nevin i uživali smo u poslednjem letu slobode pre polaska u prvi razred. Dani behu vreli i sunce je raskošno sjalo, a svako jutro je nove avanture donosilo. — Uzdahnu duboko.

— I dan danas me put nanese prometnom saobraćajnicom što kroz urbano naselje prolazi, ali u vreme o kome govorim, tamo beše carstvo peska, progona, staza i voćnjaka. Deca su odrastala poput divljaka, pa ni mi nismo bili izuzeci.

Jutro dana o kome govorim nije najavljivalo ništa izuzetno. Pod budnim Etinim okom, sa bratom odmarširasmo u kupatilo. Potom rasturismo večernje bojište i tako se ratnici i autići vratiše u kutije, a mi se posvetismo doručku. Kad nas je najzad Eta oslobodila, izletesmo u dvorište, gde je Zoran već pocupkivao pred vratima. Utroje otkaskasmo do Željka i krenusmo u jutro prepuno obećanja. — doliva Sreten vino u obe čaše i nastavlja — Sad znam da roditelji ne bi odobravalili naša lutanja,

ali žene koje su nas čuvale volele su da nas se otarase tokom dana, kako bi mirno poradile svoje poslove. Nama je to odgovaralo i pakt je bio sklopljen.

Krenusmo poznatim stazama, sve vrebajući. Uprkos ranim satima sunce je već sjalo kao sveže izribana tepsija, a voćnjaci su mamili letnjim plodovima. Željko beše najjači, Zoran najokretniji, pa ipak neprikosnoveni lider bande bio sam ja. Usput se uspinjasmu na probrana stabla radi gelegonja. Municije nikad previše. Potom nastavismo osmatrajući voćnjake i vinograde.

Snaš Tona je bila u bašti, što je značilo da letnje jabuke otpadaju iz jutarnje šeme. Teta Matilka je još spavala, pa se pošteno nagutasmu piski iz njenog dvorišta, a boga mi, i po džepovima nakupismo. Moj brat Vlado ostao je da čuva stražu, pa je izvisio. Kad se danas osvrnem, vidim da je siromah, kao najmanji, večito bio u zasenku nas starijih i verovatno je to uticalo na njegov kasniji životni put — no to nije tema ove ispovesti.

Iskreno govoreći, posete komšijskim voćnjacima bile su tek usputna zanimacija. Imali smo svoje tajno mesto, gnezdo gde smo se osećali bezbednima. Skrovište u kome smo bili svoj na svome.

Srca nam brže zakučaše kad se pred nama ukazala krošnja divlje kajsije koja je natkrivala naše malo kraljevstvo. Požurismo i prekoračivši rastrulelu žičanu ogradu, zaputismo se ka ruševnoj vinogradarskoj zgradici. Slučajno otkrivena, sa radošću prihvaćena i grozničavo prilagođavana, postala je naše malo sklonište — tajna jazbina u kojoj smo provodili sunčana popodneva.

Povadismo zabavnike i stripoteke, te se posvetismo Mandraku, dalekoj planeti i Džimu iz džungle. Ponekad pomislim da smo sami krivi za ono što se nedugo potom desilo. Ne bi li sakrili naše blago, udno zida iskopasmo poveću rupčagu, kao skrovište za svoje blago.

Vreme je spokojno promicalo skoro do podneva, kada me stade obuzimati čudni nemir. Ne znam ni sam kako bih to opisao. Stripovi mi najednom nisu bili zanimljivi i imao sam potrebu da izađem na sunce. Društvo je, za razliku od mene, spokojno listalo raskupusane sveščice i poželeh da ih pozovem do obližnje bare gde su se lako hvatali daždevnjaci. Tek što zaustih, tišinu prekide oštri Nanin glas:

— A šta ćete u tuđoj kući, vandrokaši? Al' o' ma da ste odatlen izašli da vam ja ne bih ulazila!

Nana je bila strah i trepet dečurlije u kraju i svi poskakasmo zverajući unaokolo i nagađajući odakle li se oglasila. Ne videvši je nikako, počeli smo da oklevamo. Tren kasnije začusmo:

— Ajte dico kući, kuglofa sam vam spremila. Al' da oma dođete, jerbo nećete ič dobiti.

Nisam više siguran šta nas je pokrenulo. Strah od stroge žene, želja da probamo slatkiš ili tek pomisao da ćemo proći nekažnjeni. Smesta krenusmo i nadalje pokušavajući da otkrijemo odakle joj glas dopire.

Nana je bila moja baka, krupna žena koja je dedinu mesaru na svojim plećima iznela. Ne želeći da iskusimo njene grdnje, a željni kuglofa, zaiždismo kući i zatekosmo Etu gde spušta telefonsku slušalicu.

— Gde je Nana, gde je Nana — zagalamismo, na šta nas ona neobičnim pogledom obuhvati.

— Nana? Deco, deco, Nana je otputovala, jedno vreme je nećete vidati. — reče nam tiho.

— Ali kuglof!? Gde je kuglof? — galama nije prestajala.

— Vas dvojica uđite u kuću, napraviće vama Eta neki kolač, a vi ‘ajte kućama. — obrati se najzad Željku i Zoranu.

Zalud smo se raspitivali. O Nani više nije govorila. Tata i Mama se vratiše predveče, ali i oni potvrdiše da je Nana otputovala. Bilo je lako to prihvatiti. Kad idućeg jutra do svoga skrovišta stigismo, imali smo šta videti: krov i južni zid bejahu srušeni. Teške grede i starinske cigle velikog formata prekrili su naše blago. Gomile šuta bile su ogromne i preteške, pa odustasmo od spasavanja Zagora i Teksa. — tu Sreten zastade, pa ponovo doli čaše. Zatim dugim gutljajem iskapi čašu, a pogled mu odluta. Tišina postade preteška, pa se najzad oglasi:

— E da, Nanu nikad više nismo videli.

— Hoćeš da kažeš... — Ne stigoh da završim, jer me Sreten mrkim pogledom prostreli.

— Misliš da smo uobražavali? Sva četvorica smo jasno čuli njen glas. I znaš šta, siguran sam da je zid pao nedugo pošto smo izašli iz građevine. Pao je tačno tamo gde smo prethodno sedeli.

— Čekaj jesam li ja to dobro shvatio. Nana je bila mrtva kada ste je čuli? — izgovorih brzo da me ne bi opet pogrešno razumeo.

— Da — reče tiho — ko zna odakle se vratila da sačuva živote svojih unučića.

Zatim iskapi čašu do dna i suze mu ovlažiše oči.